

" BAKIR MADENCİLİĞİ" DÜN-BUGÜN-YARIN *

Levent Yener-Yusuf Ziya Akgök

Dünya bakır tüketiminin yaklaşık 15.599.000 ton (Brook Hunt January 2003 Report) olduğu hesaplanmaktadır. Bu tüketimin 2.202.000 ton'u USA, 1.185.000 ton'u Japonya, 3.145.000 ton'u Çin, 1.077.000 ton'u Almanya, 956.000 ton'u Güney Kore tarafından gerçekleştirilmektedir. Bir başka deyişle, 8.565.000 ton bakır beş ülke tarafından tüketilmektedir. Bu da % 55 gibi bir orana karşılık gelmektedir.

Çin ve Kore'nin hızlı kalkınan ülkeler, ABD, Japonya ve Almanya'nın kalkınmış ülkeler olduğu dikkate alındığında, gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerde bakır tüketiminin ülkelerin kalkınmalarında ne denli önemli olduğu çarpıcı şekilde ortaya çıkmaktadır.

Ülkelerin ekonomilerindeki gelişmeye bağlı olarak hammadde talebine ve de bakıra olan talep de artmaktadır. İnsanlığın gelişmişlik düzeyinin artması madenlere olan talebi de artırmaktadır.

Ülkemiz Dünya bakır cevheri üretiminde ortalama 66 bin ton bakır üretimiyle % 4,3 gibi bir paya sahiptir.

Dünyada 50 ülkede bakır üretimi yapılmakta olup, ülkemiz 22. sırada yer almaktadır. Ülkemizde en uzun süre çalışabilecek maden sahası 10-15 yıl gibi bir rezerve sahip olmaktadır. Bu haliyle gelecek için çok iyimser olabilmek mümkün değildir.

Dünyada 2003 yılında 13.669 bin ton metal eşdeğerlik bakır konsantre ve LİÇ ürünü üretilmiştir. Üretimin, % 46,24'ü Latin Amerika ülkelerinde, % 12,24'ü Kuzey Amerika ülkelerinde, % 7,4'ü Endonezya olmak üzere yaklaşık % 66'lık kısmı bu üç bölgede gerçekleştirilmiştir.

Komşularımızla beraber bölgemiz dikkate alındığında ise Rusya 621 bin ton, Kazakistan 490 bin ton, İran 149 bin ton, Bulgaristan 99 bin ton üretimle ülkemizden daha ileri durumdadırlar.

Ülkemizde 2003 yılında faal olan dört ana Bakır madeni bulunmaktadır. Bunlar; Çayeli Bakır İşletmeleri, Eti Küre Bakır İşletmeleri, Karadeniz Bakır İşletmeleri Murgul İşletmesi ve Ergani Bakır İşletmeleridir.

2003 yılında ülke üretimi toplam 68 bin ton metal bakır olarak bu dört ana maden ve diğer küçük üreticiler tarafından gerçekleştirilmiştir. Murgul ve Ergani bakır madenlerinin rezervinin ekonomik ömrünü tamamlamasından, üretimin durdurulma aşamasına geldiğini üzülen söylemek zorundayız. Önümüzdeki yıllarda ülke bakır üretiminde düşüş beklenmektedir. Üzerinde çalışmalarını devam etmekte olan Siirt Maden Köy projesinin gerçekleşmesiyle ülke üretiminde artış olabilecektir.

Türkiye ve komşularının üretim değerleri dikkate alındığında, bu pazarda önemli yerlerinin olmadığı görülmektedir. Türkiye üretim ve tüketimi dikkate alındığında, bakır konsantresi ihraç eder ve blister-elektrolitik bakır ithal eder durumdadır. Bakır madenciliği son özelleştirmeler sonunda tamamen özel sektör eline geçmiş durumdadır. Bakır sektöründen devlet her safhadan çekilmiştir. Yeni oluşumlarla beraber yatırıma ciddi anlamda ihtiyaç duyan sektör,yeni yapılanmalara gebe dir.

15.06.2004 tarihli söyleşiden